

Pestprotocol Basisschool De Vink

Document	Pestprotocol	Procesbeheerder	Directie
Datum	Januari 2026	Evaluatie	Januari 2028

Inhoud

1. Inleiding en wettelijke kaders	2
2. Begripsbepaling	3
3. Preventief beleid sociale veiligheid	4
4. Taken en verantwoordelijkheden.....	5
5. Signaleren, registreren en melden	5
6. Aanpak van pesten – de vijf-sporenaanpak	6
7. Escalatie en vervolgstappen	8
8. Communicatie en verslaglegging.....	8
9. Evaluatie en borging	8
10. Organisaties ter ondersteuning.....	8

1. Inleiding en wettelijke kaders

Basisschool De Vink streeft naar een sociaal veilig klimaat waarin iedere leerling zich gezien, gehoord en beschermd voelt. Sociale veiligheid is een wettelijke voorwaarde (WPO, 2015) en een pijler van ons pedagogisch handelen.

Pesten is een maatschappelijk probleem en komt in alle contexten voor. Bij kinderen heeft pesten extra impact omdat zij afhankelijk zijn van hun omgeving en minder mogelijkheden hebben zichzelf te beschermen. Dit protocol biedt een duidelijke structuur voor preventie, signalering, stellingname, aanpak en nazorg.

De wettelijke kaders verplichten scholen tot:

- het voeren van aantoonbaar beleid op sociale veiligheid;
- jaarlijks monitoren van veiligheidsbeleving;
- aanwijzen van een coördinator sociale veiligheid;
- beschikbaar stellen van beleid aan de medezeggenschapsraad;
- documenteren en registreren van incidenten.

Dit pestprotocol is onderdeel van ons Sociaal Veiligheidsplan en vormt samen met de veiligheidsmonitor en schoolregels een sluitend systeem.

2. Begripsbepaling

Om effectief te kunnen handelen is het noodzakelijk dat onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende vormen van gedrag.

Plagen:

- wederzijds, speels gedrag;
- beide partijen kunnen stoppen;
- geen structureel of kwetsend karakter.

Ruzie:

- een conflict tussen gelijken;
- geen sprake van machtsverschil;
- vaak oplosbaar middels gesprek of begeleiding.

Pesten:

Volgens landelijke richtlijnen is pesten: systematisch, bewust en kwetsend gedrag waarbij sprake is van machtsongelijkheid en het slachtoffer zich moeilijk kan verweren.

Kenmerken:

- herhaling;
- machtsongelijkheid;
- opzettelijke schade;
- negatieve psychologische of fysieke gevolgen.

Cyberpesten:

Digitale vormen van pesten, zoals roddels verspreiden, gefotoshopte beelden delen, buitensluiten uit groepsapps of het sturen van krenkende berichten. Cyberpesten wordt even zwaar gewogen als fysiek of verbaal pesten.

Gevolgen van pesten (op basis van onderzoek):

- angst, somberheid, eenzaamheid;
- verminderde schoolprestaties;
- negatief zelfbeeld;
- gedragsproblemen bij zowel pester als slachtoffer;
- sociale problemen binnen de groep.

Rollen in pestproblematiek:

- slachtoffer (passief of provocerend);
- pester;
- meelopers;
- toeschouwers;
- leerkracht en schoolteam;
- ouders van betrokken leerlingen.

3. Preventief beleid sociale veiligheid

De Vink kiest voor een preventief beleid. Dit doen wij via de volgende pijlers:

1. Sociaal-emotionele ontwikkeling

- De methode Kwink wordt ingezet om vaardigheden zoals zelfbewustzijn, sociale verantwoordelijkheid, conflictoplossing en zelfregulatie te versterken.
- Lessen vanuit Kwink bieden vaste routines, kringgesprekken en vaardigheidstrainingen.
- In de kwaliteitskaart sociaal emotionele ontwikkeling (SEO) staat beschreven voor alle groepen hoe er op de Vink wordt gewerkt aan de sociaal emotionele ontwikkeling. Zo wordt er in alle groepen 'dezelfde taal en terminologie gebruikt.

2. Positief en voorspelbaar groepsklimaat

- Groepsregels worden jaarlijks met leerlingen opgesteld.
- Leerkrachten besteden bewust aandacht aan sfeer, samenwerking en sociale veiligheid.
- Jaarlijks bespreekt het team signalen en risico's per groep.

3. Monitoren van veiligheid

- Leerling in Beeld meting tweemaal per jaar.
- Groepsanalyse door leerkrachten.

4. Openheid en communicatie

- Pesten is bespreekbaar in klassen, tijdens oudergesprekken en binnen het team.
- Leerkrachten informeren ouders snel bij signalen.

5. Gedragsverwachtingen

- Positief gedrag wordt actief bekrachtigd.
- er wordt uitgegaan van gedragsverwachtingen. Wat mag wel en hoe (i.p.v. het woord 'niet')

6. Signalering via observatie-instrumenten

- Sociogrammen en Leerling in Beeld-analyses worden in relevante groepen gebruikt om sociale dynamiek in kaart te brengen.

4. Taken en verantwoordelijkheden

Om pesten succesvol aan te pakken is samenwerking vereist. Iedereen heeft hierin een belangrijke rol. Deze rollen en behorende verantwoordelijkheden zijn hieronder beschreven.

Leerkracht:

- eerste verantwoordelijke voor sociale veiligheid in de eigen groep;
- voert gesprekken met betrokken leerlingen en ouders;
- signaleert en registreert in het leerling volgsysteem (LVS) ParnasSys
- stelt groepsregels op en bewaakt naleving.

Team:

- bespreekt casussen;
- waarborgt gezamenlijke aanpak.

Intern begeleider:

- adviseert leerkrachten over aanpak;
- ondersteunt bij complexere situaties.

Vertrouwenspersoon:

- is aanspreekpunt bij zorgen;
- ondersteunt ouders, leerlingen en personeel.

Directie:

- eindverantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid;
- neemt maatregelen indien gedrag blijft voortduren;
- begeleidt escalaties.

Ouders:

- worden actief betrokken bij incidenten;
- ondersteunen afspraken thuis.

Leerlingen:

- dragen verantwoordelijkheid voor een positieve groep;
- worden gestimuleerd om zorgen te melden.

5. Signaleren, registreren en melden

Pestproblemen geven vaak vroege signalen. Leerkrachten en medewerkers letten op bij onderstaande signalen die zij zelf observeren of vanuit gesprekken met de ouders.

Signalen bij slachtoffers:

- angst, terugtrekken, weinig zelfvertrouwen;
- lichamelijke klachten;
- eenzaamheid, geen vrienden;
- slechtere leerprestaties.

Signalen bij pesters:

- dominantie, macht vertonen;
- agressief gedrag;
- populariteit in subgroepen.

Signalen bij meelopers / toeschouwers:

- meedoen uit angst of spanning;
- passieve tolerantie: “ik durf niets te zeggen”.

Registratie:

- Alle incidenten worden vastgelegd in ParnasSys.
- Leerkracht noteert datum, betrokken leerlingen, aard van incident en genomen stappen.

Melden:

- door leerling, ouder, collega of externe signalen;
- meldingen worden altijd serieus genomen.

6. Aanpak van pesten – de vijf-sporenaanpak

Op de Vink werken we met de 5-sporenaanpak. Dit is bij pesten is integrale, schoolbrede strategie die is ontwikkeld omdat pesten nooit één enkel probleem is en nooit door slechts één persoon kan worden opgelost. Het gaat om een systeemgerichte visie: pesten ontstaat en blijft bestaan binnen een groep en een schoolcultuur. Daarom moet de oplossing ook op meerdere niveaus plaatsvinden.

Hieronder de kern van de achtergrond én waarom deze aanpak is ontstaan:

Pesten is een groepsproces, geen individueel probleem

Uit onderzoek blijkt dat:

- pesters gedragen worden versterkt door de reactie van de groep,
- meelopers, zwijgers en omstanders een cruciale rol spelen in het in stand houden van pesten,
- een pestprobleem vaak wijst op een verstoorde groepsdynamiek.

Daarom moet de hele groep worden betrokken. Leerlingen, ouders én schoolpersoneel hebben invloed

Pesten wordt beïnvloed door:

- normen en verwachtingen in de klas,
- opvoeding thuis,
- schoolbeleid,
- leerkrachtvaardigheden en houding.

Een aanpak op één niveau (bijv. alleen straffen van de pester of alleen trainen van het slachtoffer) werkt onvoldoende. De 5-sporenaanpak zorgt dat alle betrokken lagen meewerken.

Vroegtijdige en structurele interventie werkt het beste, pesten vermindert het snelst wanneer:

- er zowel direct wordt ingegrepen bij incidenten,
- als preventief wordt gewerkt aan een veilige groep.

Daarom bevat de aanpak zowel korte-termijn (stoppen van pesten) als lange-termijn strategieën (opbouwen van sociaal veilige cultuur).

1. Hulp aan het slachtoffer

- gesprekken gericht op veiligheid en vertrouwen;
- zicht krijgen op aard van het pesten;
- afspraken over melden;
- ondersteuning bij sociale vaardigheden indien nodig.

2. Hulp aan de pester

- bewustwording van gedrag en impact;
- corrigerende gesprekken;
- duidelijke afspraken en consequenties;
- indien nodig begeleiding of externe hulp.

3. Hulp aan de groep

- klassengesprek over groepsnormen;
- aandacht voor rollen: meelopers, omstanders, pesters;
- stimuleren van sociale verantwoordelijkheid;
- bespreken van meldmogelijkheden.

4. Hulp aan ouders

- ouders van slachtoffer en pester worden geïnformeerd;
- school werkt in open communicatie samen;
- ouders ondersteunen gemaakte afspraken.

5. Hulp aan de leerkracht en school

- team en directie ondersteunen waar nodig;
- bij complexe casussen kan extern advies worden gevraagd.

7. Escalatie en vervolgstappen

De situatie kan zich voordoen dat ondanks de duidelijke regels, grenzen en verdere stappen het pesten niet stopt. Hieronder staan de vervolgstappen beschreven:

1. Leerkracht meldt bij directie.
2. Directie voert gesprek met ouders van pester.
3. Casus wordt besproken binnen samenwerkingsverband.
4. Mogelijke inzet van jeugdhulp of Veilig Thuis.
5. Bij ernstig of structureel grensoverschrijdend gedrag:
 - toepassing Protocol Schorsen en Verwijderen.

8. Communicatie en verslaglegging

Heldere verslaglegging is essentieel:

- alle gesprekken worden genoteerd in ParnasSys;
- ouders worden altijd geïnformeerd;
- gemaakte afspraken worden geregistreerd;
- directie wordt betrokken bij herhaling en escalatie.

9. Evaluatie en borging

Om dit pestprotocol zo actueel en werkbaar mogelijk te houden, is er een jaarlijkse evaluatie om te kijken of de afspraken nog werken. Er wordt dan gekeken naar:

- Leerling in Beeld-resultaten;
- resultaten uit de veiligheidsmonitor die één keer per 2 jaar gehouden wordt
- groepsbesprekingen op sociaal emotioneel gebied.

Afhankelijk van de evaluatie zal actualisering van afspraken gebeuren.

- Eens per 3 jaar is er een grondige herziening van het protocol.

10. Organisaties ter ondersteuning

Mocht uw kind extra hulp nodig hebben, kan er ook informatie worden gevonden bij onderstaande organisaties:

- Pestweb – www.pestweb.nl
- Kindertelefoon – www.kindertelefoon.nl
- Stop Pesten Nu – www.stoppestennu.nl
- Ouders.nl – www.ouders.nl